

Eğitimde Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Yükseköğretim Düzeyindeki Eğitimcilerin Algısı: Türkiye-Almanya Örnekleme¹

Selcan KİLİS²

Christian RAPP³

Yasemin GÜLBAHAR⁴

Özet

Bu çalışmanın amacı, AB FP7 Era.Net Rusya işbirliği kapsamında TÜBİTAK desteği ile yürütülen Ülkeler Arası Öğrenme için Katalizör olarak Sosyal Medya (SoMeCat)⁵ adlı araştırma projesi kapsamında, Türkiye ve Almanya'da yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin sosyal medyaya karşı algısını belirleyerek iki ülke arasındaki kültürel farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Bu nitel araştırma, durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Türkiye'den Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve Ankara Üniversitesi (AÜ), Almanya'dan Konstanz Gölü Üniversitesi (KGÜ) ve Berlin Teknik Üniversitesi (BTÜ) katılımcı üniversitelerdir. Toplam 22 gönüllü eğitimci (Türkiye 12, Almanya 10) görüşme yapılmıştır. Görüşmeler yüz yüze ya da Skype/Hangout kullanılarak çevrimiçi yapılmıştır. Görüşme formunda araştırmacılar tarafından geliştirilen 11 açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşmeler, 20-60 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Toplanan veriler, katılımcıların demografik bilgileri, göç, güncel teknolojiler, günlük hayatta ve eğitsel ortamlarda sosyal medya kullanımı ve algıların yanı sıra kültürel farklılıklar açısından analiz edilmiştir. Elde edilen verilere göre, eğitimciler sosyal medyanın eğitim odaklı potansiyelinin farkındadır ancak yeterli seviyede bilinçli değildir. İki ülkeye göre eğitimcilerin kullandığı ortak araçlar olmasına rağmen, farklılık gösteren araçlar da bulunmuştur. Bazı eğitimciler eğitimle sosyal medya araçlarının bütünleştirilmesinde sorun yaşamaktadır. Türkler, bu sorunların genel olarak mevcut altyapının yetersizliği ve eğitsel rehberlik edici kılavuzların eksikliğinden kaynaklandığını belirtmiştir. Almanların çoğu pozitif görüşe sahiptir. Genel olarak iki ülkede de eğitim kurumlarının bir plan ve stratejiye sahip olmamasının büyük bir sorun olduğu görülmüştür. Ayrıca, eğitimde sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik kurumların eğitimcileri teşvik edici herhangi bir politikası ya da stratejisi olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde sosyal medya, yükseköğretim, kültür

1. Giriş

Sosyal medya, insanları bir araya getiren, topluluklar oluşturmasını sağlayan, kullanıcıların oluşturduğu, üzerinde tartıştığı ve değiştirebileceği içerikler oluşturmasını ve birbirleriyle kolay bir şekilde paylaşmasını sağlayan etkileşimli web aracı olarak tanımlanabilir (Kietzmann, vd. 2011). Kullanımı kolay, ucuz ve sadece İnternet bağlantısı ile her an her yerden erişilebilen sosyal medya araçları, özellikle son yıllarda milyonlarca kullanıcıya sahip bir hale gelmiştir (İşman & Hamutoğlu, 2013; Barış & Tosun, 2013). Kullanıcıların çoğunluğunu öğretmen, öğrenci gibi genç neslin oluşturduğu düşünüldüğünde, sosyal medya araçlarının eğitim-öğretim amacıyla kullanımına yönelik çalışmaların olması, ayrıca bilgi ve iletişim çağına ayak uydurmak açısından da önemlidir (Özmen, Aküzüm, vd. 2011). Ancak daha önce yapılan bir çalışmada elde edilen sonuçlara bakarak, günümüz teknolojisi ve sosyal medya araçları henüz tüm öğrenciler arasında popüler değildir, hatta bazen İnternet erişimi dahi problem olmaktadır. Ayrıca bazı öğrenciler sosyal medya araçlarının sınıf ortamının bozulmasına sebep olduğunu düşünmektedir (Odom, vd. 2013). Ayrıca birçok araştırmada sosyal medya araçlarının öğrencilerin derse ve konuya olan dikkatini dağıttığı sonucuna ulaşılmıştır (Kulesza, DeHondt, Nezelek, 2011). Bir diğer çalışmada ise sosyal medya araçlarını kullanan öğrencilerin daha az ders çalıştığı ve düşük not aldığı sonucuna varılmıştır (Kirschner & Karpinski, 2010). Öte yandan birçok araştırma sosyal ağların günlük hayattaki genel faydaları, kullanım etiği ve gizlilik ilkesi üzerinde yoğunlaşmıştır (Lockyer & Patterson, 2008). Dolayısıyla sosyal ağların eğitsel işlevinin daha iyi irdelenmesi, bu konudaki bilgi ve farkındalığın artırılması önemlidir.

Facebook, MySpace, Friendster, Youtube ve Flickr gibi araçlar, ilk olarak kişisel bilgi, video, içerik ve fotoğraf paylaşımı için ortaya çıkmıştır. Eğlence, sosyalleşme ve kişisel amaçlar için kullanılan bu araçlar, bilgiye hızlı, kolay ve ucuz yoldan erişim sağladığı için zamanla meslekî amaçlar doğrultusunda da kullanılmaya başlanmıştır. Bu araçlar, sosyal öğrenme ortamlarının oluşması (Friesen & Lowe, 2011) ve profesyonel iş ağlarının oluşmasında da etkili bir rol oynamaktadır (Tonta, 2009). Kullanımı kolay olan bu araçlar, anında bilgi paylaşımı, anlık dönüt (Gülbahar, Kalelioğlu, Madran, 2010) ve kolay bilgi havuzu oluşumunu sağlar. Ayrıca iletişim ve etkileşimi artırarak eğitim-öğretim ortamlarını destekler (Genç, 2010; Ajjan & Hartshorne, 2008).

¹ Bu çalışmanın bir bölümü ICITS 2014 sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

² Araş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye, skilis@metu.edu.tr

³ Zürih Üniversitesi, İsviçre, christian.rapp@zhaw.ch

⁴ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Türkiye, gulbahar@ankara.edu.tr

⁵ Ülkeler Arası Öğrenme için Katalizör olarak Sosyal Medya (SoMeCat)—paydaşlar: Rusya, Türkiye, Almanya ve İsviçre (koordinatör) (www.somecat.org). Tarih: Ekim 2012–Eylül 2014. TÜBİTAK Era.NET.RUSYA

Kişiselleştirmenin ön plana çıktığı sosyal ağlar, farklı bilişsel süreçlere, deneyimlere ve öğrenme şekline sahip bireylerin öğrenmelerini destekler (Tess, 2013) ve bu açıdan da eğitsel olarak büyük bir işleve sahiptir (Kışla & Karaoğlan, 2011). Öte yandan, daha önce yapılan bir çalışma öğrencilerin dijital medya paylaşımı, ortak bir görüş etrafında soru sorma ve tartışma, derse ilişkin kaynak paylaşımı, çalışma grupları oluşturma ve sınıf arkadaşları ile iletişim kurmak için sosyal ağları kullandığını göstermiştir (Yuen & Yuen, 2008). Bir başka çalışmada ise sosyal ağların öğrencilerin öğrenmelerini artırdığı, okula ve derse karşı tutumlarını daha ılımlı hale getirdiği, derslerle daha kolay bütünleştiği ve böylece daha istekli hale geldiği belirtilmiştir (Ajjan & Harsthone, 2008).

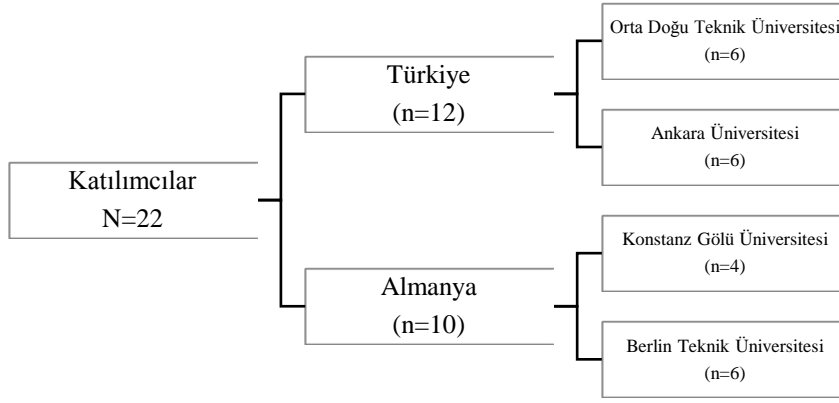
Sosyal medyanın sunduğu birçok kolaylığın yanı sıra beraberinde getirdiği uygunsuz içerik, bilgi kirliliği, şiddete meyil gibi bazı dezavantajları da vardır. Ayrıca, sosyal medyanın sınıf ortamını bozduğu (Odom, vd. 2013), öğrencilerin dikkatini dağıttığı (Kulesza, DeHondt, Nezelek, 2011), öğrencilerin derse daha az vakit ayırmasına ve düşük notlar almasına sebep olduğu (Kirschner & Karpinski, 2010) daha önceki çalışmalarda ortaya çıkarılmıştır. Bunun yanında gizlilik ve etik kullanım konusunda da halâ birçok kişi kaygılıdır (Bexheti, İsmaili, Cico, 2014). Öte yandan, geleneksel sınıf ortamının değişmesiyle birlikte, öğretmene düşen rollerde de değişiklik söz konusu olmuştur (Antonio & Tuffley, 2014). Dolayısıyla öğretmenlerin bu değişime ayak uydurabilmesi gereklidir. Sosyal medyanın mevcut potansiyelinden etkili bir şekilde yararlanabilmek için daha fazla sayıda araştırma yapılması ve farkındalığın artırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin sosyal medyaya karşı algısı belirlenmiştir.

Sosyal medya kullanımının kültürlere bağlı olarak değişiklik gösterdiği daha önceki birçok çalışmada ortaya çıkarılmıştır. İngiltere’de ve Çin’in güney kıyısı Hong Kong’da yapılan bir çalışmada kullanıcıların İnternet ve türevi araçları sosyal etkileşim aracı olarak kullandığı, Amerikalıların ise bilgiye ulaşma amacıyla kullandığı görülmüştür (Chau, vd. 2012). Farklı kültürel değerlere sahip olan Çin ve İngiltere’deki sosyal ağ kullanımı üzerine yapılan bir çalışmada elde edilen verilere göre, aileye ve arkadaşlara daha çok önem verilen Çin’de sosyal ağ kullanımının daha seyrek olduğu, kişinin kendisini daha önemli gördüğü ve aile-arkadaş gibi faktörlere daha az değer verildiği ve zaman ayrıldığı İngiltere’de ise sosyal ağ kullanımının daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Jackson & Walk, 2003). İngiliz ve Koreler üzerine yapılan bir çalışmada ise, İngilizlerin daha çok çevrimiçi arkadaşına sahip olduğu, Korelilerin ise sosyal medyadaki profillerinin genelde anonim olduğu ve daha az arkadaşının olduğu sonucuna varılmıştır (Qui, Lin, Leung, 2012). Özetle, sosyal medya kullanımı kültürel değerlere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında eğitimcilerin sosyal medyaya karşı algısının yanında, sosyal medya kullanımının kültüre bağlı olarak değişiklik gösterip göstermediği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

Bu çalışma, AB FP7 Era.Net Rusya işbirliği kapsamında Türkiye, Almanya, İsviçre ve Rusya olmak üzere 4 ülkenin katılımı ile gerçekleştirilen, ülkemizde ise TÜBİTAK desteği ile yürütülen Ülkeler Arası Katalizör olarak Sosyal Medya (SoMeCat) adlı araştırma projesi kapsamında (www.somecat.org) yapılmıştır. Bu çalışmada, yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin sosyal medyaya karşı algısı incelenmiştir. Çalışmanın asıl amacı, SoMeCat adlı proje kapsamında Türkiye ve Almanya’da yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin, günlük hayatta ve eğitim ortamlarında sosyal medya kullanımına yönelik algılarını belirlemek ve iki ülke arasındaki kültürel farklılıkları incelemektir.

Bu nitel çalışma, durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilmiş, genel olarak erişilebilirlik ve eğitim-öğretim sürecinde sosyal medya kullanımı durumuna göre belirlenmiştir. Her ülkeden iki üniversite seçilmiştir. Türkiye’de, geleneksel eğitim süreçlerini sosyal medya ve Web 2.0 araçlarıyla destekleyerek karma öğretim yöntemleri kullanması ve teknik bir üniversite olduğu için son teknolojik araçları daha çok içermesi bakımından ODTÜ, tamamen çevrimiçi programlar kullandığından dolayı e-öğrenme ve karma öğretim yöntemlerinde tecrübeli eğitimcilerin bulunduğu Ankara Üniversitesi katılımcı iki üniversite olarak seçilmiştir. Almanya’da, İsviçre-Almanya sınırında yer aldığı için kültürel çeşitliliğin ve etkileşim olduğu Konstanz Gölü Üniversitesi; teknik üniversite olması bakımından son teknolojiyi daha çok barındırması ve erişilebilirlik durumundan dolayı Berlin Teknik Üniversitesi katılımcı iki üniversite olarak seçilmiştir. Özetle, çalışmaya katılan ülkeler, her bir ülkedeki katılımcı üniversiteler ve katılımcı sayısı aşağıda verilen figürde gösterilmektedir.

Şekil 1. Örneklem

Katılımcıların demografik bilgileri incelendiğinde, Ankara Üniversite'sinden 3 erkek, 3 kadın eğitimci; ODTÜ'den 2 erkek, 4 kadın eğitimci görüşmeye katılmıştır. Toplamda Türkiye'den 5 erkek, 7 kadın eğitimci görüşme yapılmıştır. Almanya'ya gelince, Konstanz Gölü Üniversite'sinden 2 erkek, 2 kadın eğitimci görüşme yapılmıştır. Ancak Berlin Teknik Üniversitesi'ndeki eğitimci cinsiyetleri hakkında bilgi vermemiştir. Çalışmanın amacı açısından önemli bir etken olarak görülmediğinden, katılımcıların yaş bilgilerine dair bir veri toplanmamıştır.

Görüşme formunda araştırmacılar tarafından geliştirilen 11 açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme soruları, aşağıda verilmiştir.

1. Günlük yaşantınızda sosyal medya kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız hangi amaçlar doğrultusunda kullanıyorsunuz?
2. Sosyal medya/Web 2.0 araçlarını derslerinizde nasıl kullanıyorsunuz?
3. Derslerinizde hangi Web 2.0 araçlarını kullanmayı tercih ediyorsunuz ve neden?
4. Araştırma yaparken hangi Web 2.0 araçlarını kullanıyorsunuz? Neden?
5. Eğitim ve araştırma yaparken teknolojiadaki değişiklikler ile nasıl başa çıkıyorsunuz?
6. Öğrencilerinizin sosyal medyayı nasıl algıladıklarını düşünüyorsunuz?
7. Size göre, öğrencileriniz sosyal medyayı ders destek aracı olarak nasıl algılamaktadırlar? Öğrenciler bu ortamlara karşı /veya ortamlarda nasıl davranıyorlar?
8. Size göre, öğrencilerin bilgi dağarcığını genişletmeleri için potansiyel çevrimiçi kaynak ve araçlar nelerdir? Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının ve davranışlarının değiştiğini düşünüyor musunuz?
9. Üniversitelerin en güncel teknolojileri tam olarak kullandığını düşünüyor musunuz? Eğer düşünüyorsanız, nasıl?
10. Size göre, eğer üniversiteler öğretim ve araştırma süreçlerinde en güncel teknolojileri kullanıyor olsaydı, eğitimcilerin öğretim süreçlerinin ve becerilerinin değişmesi gerekir miydi?
11. Üniversitelerin göçmen akademisyen ve öğrenci potansiyellerini ülkelerine döndükten sonra kullandıklarını düşünüyor musunuz?

Görüşmeler, eğitimcilerin zaman ve erişilebilirlik durumuna bağlı olarak yüz yüze ya da Skype/Hangout kullanılarak çevrimiçi yapılmıştır. Çalışmaya gönüllü eğitimci katılmıştır ve görüşmeler, önceden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Yapılan görüşmelerin uzunluğu 20 ile 60 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Toplanan betimsel veriler çözümlenerek yorumlanmış ve katılımcıların demografik bilgileri, güncel teknolojileri kullanım durumu, günlük hayatta sosyal medya kullanımı, eğitsel ortamlarda sosyal medya kullanımı, kültürel farklılıklar ve değişimle mücadele etme stratejileri bakımından analiz edilmiştir. Görüşmelerde ses kayıt cihazı ile kaydedilen veriler, sonrasında tümüyle yazıya çevrilmiştir. Toplanan nitel veriler, tek bir araştırmacı tarafından tümevarımsal içerik analiz yöntemine göre analiz edilmiştir (Şimşek & Yıldırım, 2000). Tema ve kodlar oluşturularak önem ve anlamlılık düzeyine göre analiz edilmiş ve bulgulara varılmıştır.

3. Bulgular

Elde edilen verilere göre, 6 ana tema oluşturulmuştur. Bunlar; günlük hayatta sosyal medya kullanımı, eğitimde kullanılan sosyal medya/Web 2.0 araçları ve kullanım sebepleri, araştırma amacıyla kullanılan sosyal medya/Web 2.0 araçları ve kullanım sebepleri, eğitimcilerin değişimi, eğitimcilerin bakış açısıyla öğrencilerin sosyal medyaya dair algısı, üniversitelerin son teknolojiyi takip etme durumudur.

Günlük hayatta sosyal medya kullanımı olan ilk ana temaya göre, iki ülkedeki katılımcıların hemen hepsi sosyal medya araçlarını en çok iletişim amacıyla kullandığını belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların çoğunluğu eğitim ve araştırma (mesleki) amacıyla bu araçları kullanmaktadır. Türk eğitimci özel olarak herhangi bir araçtan bahsetmezken, Alman eğitimci en çok Facebook ve Skype kullandıklarını belirtmişlerdir.

İkinci ana tema eğitimde sosyal medya/Web 2.0 araçları kullanımı ile ilgili olarak, iki alt tema oluşturulmuştur. Bunlar eğitimde kullanılan sosyal medya/ Web 2.0 araçları ve kullanım sebepleridir. Eğitimde kullanılan sosyal medya/ Web 2.0 araçlarına bakıldığında; 12 Türk eğitimciden 6'sı Facebook, 4'ü Öğrenme Yönetim Sistemi (Moodle, Metu-Online) kullandığını söylemiştir. 2 Türk eğitimci blog, 2 kişi forum, 2 kişi Youtube ve 2 kişi Dropbox kullanmaktadır. Ayrıca 1 eğitimci Google mail grupları, Scoop.it, Glogster, Geogebra ve Animoto'yu derslerini desteklemek için kullandığını belirtmiştir. Alman eğitimcilerin hepsi (n=10) öğrenme yönetim sistemlerini kullandığını söylemiştir. Bunun sebebi olarak eğitimciler Almanya ve Almanya-İsviçre sınırındaki birçok üniversitede öğrenme yönetim sistemi kullanımının yönetim tarafından zorunlu tutulduğunu söylemiştir. Ayrıca 1 eğitimci Adobe Connect, bir eğitimci Klicker kullandığını söylemiştir. Dolayısıyla eğitim amaçlı kullanılan araçlara bakıldığı zaman, iki ülke arasında ciddi bir farklılık söz konusudur. Türkiye'de Facebook en çok tercih edilen araç iken, Almanya'da öğrenme yönetim sistemleri tercih edilmektedir. Bahsedilen farklı araçlar bulunmaktadır, ancak çok az sayıda eğitimci tarafından kullanılmaktadır. Bu yüzden eğitim amacıyla en çok kullanılan araçta göre iki ülke arasında büyük ölçüde farklılık vardır sonucuna varılabilir.

İkinci temadaki bir diğer alt tema ile ilgili olarak eğitimde kullanılan sosyal medya araçlarının kullanım sebeplerine bakıldığında, 12 Türk katılımcıdan 8'i ders materyallerini paylaşma, bilgi ve konu özetlerini günlük olarak paylaşmak için, 4'ü ise öğrencilerle iletişim kurmak ve iletişimi artırmak amacıyla sosyal medya araçlarını kullandığını belirtmiştir. Bu konuda Türk eğitimcilerden biri görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: *"Tüm öğrencilerime hızlı bir şekilde ve tek seferde aynı yerde ulaşabiliyorum."* Ayrıca diğer eğitimciler öğrencilerle iletişimi artırma, öğrencilerin görüşlerini alma, motivasyonunu artırma, öğrenme ortamını zenginleştirme, ödevleri takip etme, tartışma ortamı oluşturma ve öğrencileri yeni teknolojilerle tanıştırmak gibi farklı sebeplerle eğitim süreçlerinde sosyal medya araçlarından faydalandıklarını belirtmişlerdir. Alman eğitimcilerin tamamı, farklı türdeki ders materyallerini öğrencilerle paylaşmak ve bilgi havuzu oluşturabilmek amacıyla sosyal medya araçlarını kullandığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerle iletişimi ve koordinasyonu artırmak için bu araçlardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. 4 Alman eğitimci tartışma ortamı oluşturabilmek için bu araçları kullandığını söylemiştir.

İkinci temaya bağlı olarak sonuçlar kıyaslandığında, sosyal medyanın eğitim süreçlerindeki kullanımı konusunda iki ülke arasında büyük ölçüde benzerlik olduğu söylenebilir. Eğitimciler sosyal medyayı eğitim sürecinde ders materyali paylaşımı, öğrencilerle iletişim artırma ve tartışma ortamı oluşturmak için kullanmaktadır; ancak kullanılan araçlar bakımından iki ülke arasında farklılıklara rastlanmıştır. Türkiye'de eğitim amacıyla en çok Facebook kullanılırken Almanya'da öğrenme yönetim sistemi kullanılmaktadır. Ayrıca Türkiye'de blog, forum, Youtube, Dropbox, Google mail grupları, Scoop.it, Glogster, Geogebra ve Animoto, Almanya'da ise Adobe Connect ve Klicker kullanan eğitimciler bulunmaktadır. İlk temaya göre kıyaslandığında, Almanya'daki eğitimciler eğitim amacıyla öğrenme yönetim sistemlerinden faydalanırken günlük hayatta Facebook'u sıklıkla kullanmaktadır. Bunun sebebi olarak, üniversite yönetimlerinin öğrenme yönetim sistemi kullanımını zorunlu tutması buna etki eden en önemli faktörlerden biri olarak söylenebilir. Türkiye'de ise en sık kullanılan araç Facebook iken, ikinci sırada öğrenme yönetim sistemi bulunmaktadır. Diğer bahsedilen araçlar, katılımcıların çok az kısmı tarafından bahsedildiği için değerlendirme aşamasında üzerinde pek durulmamıştır.

Üçüncü ana olan tema araştırma amacıyla kullanılan sosyal medya/ Web 2.0 araçları incelendiğinde, 12 Türk eğitimciden 8'i Google, Google Akademik, Çevrimiçi kütüphaneler ve veri tabanı, vb. kullandığını belirtmiştir. 4 eğitimci YouTube, 3 eğitimci Twitter, 2'si ise blog ve Academia.edu'yu kullandığını belirtmiştir. Ayrıca Facebook, Viki, Dropbox, Mendeley ve Researchgate kullanan eğitimciler de vardır. Türk katılımcılardan biri bu konuda şunları söylemiştir: *"İlk olarak Twitter aracılığıyla bloglara ve gazete/dergi makalelerine erişiyorum. Daha sonra bunları Evernote ile arşivliyorum."* Bir diğer Türk katılımcı: *"Geliştirdiğim yeni bir model ile ilgili YouTube'da videolar olduğunu yeni farkettim. Ayrıca ilgili hashtagları kullanarak Twitter'da haftalık tartışmalara katılabiliyorum. Araştırdığım konu ile ilgili uzmanlardan görüş alıyorum ve bilgi paylaşımı için genelde Skype'da toplantı yapıyoruz."* demiştir. Alman eğitimcilere gelince, 10 katılımcıdan 2'si Research Gate, 3 kişi blog ve Viki, 1 kişi LinkedIn, 1 kişi çevrimiçi anket araçları ve bu anketleri duyurmak amacıyla Facebook kullandığını belirtmiştir. 1 kişi henüz bir araştırma yapmadığını söylemiştir. Diğer bir katılımcı ise araştırma amacıyla herhangi bir sosyal medya aracı kullanmadığını, onun yerine çevrimiçi veri tabanı ve kütüphaneleri kullandığını belirtmiştir. Son katılımcı ise Google araçlarını kullandığını ve Dropbox'tan faydalandığını belirtmiştir. 3 katılımcı özellikle araştırma amaçlı sosyal medya araçlarını nadiren kullandığını, 2 katılımcı ise hiç kullanmadığını belirtmiştir. İki ülkeden elde edilen veriler kıyaslandığında, genel olarak en çok kullanılan araçlar benzerlik göstermekle birlikte, farklı araçlardan da bahsedilmiştir. Dolayısıyla ortak bir karar varmak ve bir sebebe dayandırma yoluna gidilmemiştir. Farklı sonuçların genel olarak kültüre bir eğilimden ziyade kişisel tercihlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Dördüncü tema eğitimcilerin değişimidir ve bu tema ile ilgili iki alt tema oluşturulmuştur. Bunlar, eğitimcilerin değişim ihtiyacı ve değişimle mücadele etme yöntemleridir. İlk alt tema ile ilgili olarak, 12 Türk eğitimciden 11'i kesinlikle eğitimcilerin değişime ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Sadece bir Türk eğitimci hayır cevabı vermiştir. Bir Türk katılımcı *"Eğitimcilerin bir bireyin kendi başına öğrenebileceğinden çok daha fazla oranda ciddi becerileri kazanması gerekir. Bu yüzden seminerlere katılmalı ya da iyi modelleri"*

gözlemlemelidirler.” demiştir. Bir diğer Türk katılımcı ise “*Öğrenme-öğretme sürecinin kalitesini artırmak için yaratıcı olmamız gerekir. Bu da ancak tüm üniversitelerin gönüllü olarak katılımı ile öğretmenlerin de istekli olmasıyla sağlanabilir.*” Bir diğer Türk katılımcı “*Yeni becerilerin kazanımı yeni teknolojilerin kullanımını gerektirmektedir. Alışkanlıklarımızı değiştirmeliyiz ve bir konuyu farklı şekillerde öğrenebilmeliyiz.*” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Ancak bu konuda öğretmenlere yol gösterici bilgi kılavuzlarının da eksik olduğunu söylemiştir. Son olarak bir diğer Türk katılımcı “*Pedagojik bilgimizi ve tecrübemizi teknolojiyle bütünleştirilmiş öğretim yapma becerileriyle birleştirmeliyiz. Çünkü teknoloji bir konuyu daha etkili ve hızlı bir şekilde ve daha anlamlı bir bütün halinde öğrenebilmemizi sağlayacak şekilde içeriği şekillendirmemizi sağlar.*” Dolayısıyla Türk öğretmenlerin büyük kısmı öğretmenlerin kesinlikle değişime ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Almanya’da ise, 10 öğretmen 9’u öğretmenlerin değişme ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Ayrıca Alman öğretmenlerden 4’ü, öğretmenlerin yeni teknolojiye karşı negatif bir tutum sergilediğini ve bunların genelde daha yaşlı öğretmenlerden olduğundan bahsetmiştir. Bir Alman katılımcı, sorunun sadece yaş ile ilgili olmadığını aynı zamanda öğretmenlerin yeni teknolojiye karşı ilgisiz oluşundan kaynaklandığını söylemiştir. İki Alman katılımcı öğretmenlerin öncelikli yeni teknolojinin yararlarını iyice anlaması gerektiğini daha sonra bunları entegre ederek değişebileceklerini söylemiştir. Son olarak 2 Alman katılımcı kurumsal faktörlerin de bu konuda etkili olduğundan bahsetmiştir. Kurumların düzenlediği eğitimlerin yararlı olduğunu ancak bu eğitimlerin halâ zorunlu olmadığını belirtmişlerdir.

Dördüncü temada ikinci alt tema olan öğretmenlerin değişimle mücadele etme yöntemleri incelendiğinde, 12 Türk öğretmenden 7’si makaleleri takip ettiğini, blog, duyuru ve haberleri araştırdığını ve okuduğunu, 2’si ise öğrencilerinden, genç araştırmacı asistanlarından ve çalışma arkadaşlarından destek aldığını belirtmiştir. Ayrıca 3 Türk katılımcı değişimle mücadele etmek için sürekli eylem halinde olmak gerektiğinin altını çizirken, 2 Türk katılımcı ise deneme-yanılma yöntemini kullandığını ve etkili olduğunu söylemiştir. Bir katılımcı herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını söylemiştir. Ayrıca iki katılımcı seminer ve kurumsal destekli eğitimlerin yararlı olduğunu belirtmiştir. Alman öğretmenler de benzer şekilde bu konuda farklı görüşlere sahiptir. 2 Alman katılımcı üniversitelerin düzenlediği eğitimlerin yararlı olduğunu, aynı zamanda öğrenme yönetim sistemi ile bu eğitimlerin desteklendiği zaman etkili olduğunu, 1 katılımcı meslektaşlarından bilgi edindiğini, 1 katılımcı yeni teknolojiye ve araçlara ilgili olduğunu ve bireysel olarak test edip kullandığını ve zorlandığı zaman blog, dergi ve konferanslardan yararlandığını söylemiştir. Diğer katılımcılar bu konuda bir görüş beyan etmemiştir. Genel olarak iki ülkedeki katılımcılara bakıldığında; öğretmenler yeni teknoloji ve araçlarla ilgili karşılaştıkları zorlukları yenerken büyük ölçüde benzer davranışlar sergilemektedir. Her iki ülkede de öğretmenler çoğunlukla blog, dergi ve makaleleri takip ederek, meslektaşlarından bilgi alarak ve deneme-yanılma yöntemi ile karşılaştığı zorlukları yenmektedir. Ancak Türkler öğrencilerinden ve asistanlarından yararlanırken, Almanlar daha çok kurumlarından destek beklemektedir. Birçok Alman katılımcı ise bu konuda ilgisizdir. Ancak bu farklılıkların sebebi olarak herhangi bir konudan bahsetmek bu veriler ışığında çok olası değildir.

Beşinci ana tema öğretmenlerin gözüyle öğrencilerin eğitim amaçları sosyal medyaya dair algısı ve kullanımınıdır. Türk öğretmenler, 2’si haric öğrencilerin sosyal medya araçlarını eğitim-öğretimi destekleyecek şekilde kullandığını düşünmektedir. Negatif görüşe sahip olan öğretmenlerden ilki bazı öğrencilerin direnç gösterdiğini diğeri ise doğru kullanımın ekstra zaman gerektirmesinden dolayı öğrencilerin sosyal medya araçlarını eğitim sürecinde etkili kullanmadığını düşünmektedir. Daha detaylı incelendiğinde, 5 Türk katılımcı öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerinde sosyal medya kullanımıyla ilgili hazır ve istekli olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin bu platformlarda soru sormaya ve eksiklerini gidermeye daha istekli olduğunu söylemiştir. 2 öğretmen öğrencilerin sosyal medyayı artık akademik bir araç olarak düşünmeye başladıklarını belirtmiş ve bu 2 katılımcıdan biri “*Öğrenciler bu araçları çok seviyorlar ve her şeyi artık bu ortamlarda çevrim içi yapmak istiyorlar.*” demiştir. Bir diğer Türk katılımcı ise “*Bu kuşak gerçekten kolayca her şeye erişebiliyor, araştırıyor, bilgileri harmanlıyor ve derse gelmeden önce öğrenmiş oluyor.*” demiştir. Alman öğretmenlerin tamamı öğrencilerin sosyal medya araçlarını eğitim-öğretimi destekleyecek şekilde kullandığını düşünmektedir. Bu konuda 1 Alman katılımcı “*Eğitimde elektronik medya ve sosyal medya kullanımı artık öğrenciler tarafından standart olarak görülüyor.*” diyerek görüşlerini belirtmiştir. Ancak bazı katılımcılar pozitif olmasına rağmen bazı problemlerden bahsetmiştir. Örneğin, 2 Alman öğretmen eğitimde sosyal medya yararlı olmasına rağmen, öğrenciler için ekstra bir yük oluşturduğunu düşünmektedir. 1 Alman öğretmen, üniversite tarafından zorunlu tutulduğu için öğrencilerin öğretim yönetim sistemlerini genelde çok fazla kullanmadığını düşünmektedir. Ayrıca bazı katılımcılar öğrencilerin sosyal medya platformlarıyla ilgili olarak gizlilik konusunda şüpheleri olduğunu belirtmiş ve bu konuda “*Sosyal medya platformlarını tamamen reddeden öğrenciler bulunmaktadır. Bu öğrenciler –Facebook ile başlamayın, çünkü o özel bir platform- derken bazı öğrencilerse kendi kanallarına bu platformdan mesaj ve e-postaları aktarmaya çalışmaktadır.*” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Özetle, Alman öğretmenler öğrencilerin sosyal medya araçlarını eğitsel süreçleri destekleyici olarak kullandığını düşünmektedir. Sadece bazı öğrencilerin gizlilik konusu ile ilgili şüpheleri olduğunu düşünmektedirler.

İki ülkeden elde edilen bilgileri kıyaslandığında, her iki ülkede de öğretmenler öğrencilerin eğitimde sosyal medya araçlarını kullanmaya karşı istekli olduğunu ve etkili olarak kullandığını düşünmektedir. Dolayısıyla, 2 Türk öğretmen haricindeki Türk-Alman tüm öğretmenler bu konuda olumlu görüşe sahiptir. Sadece 1 Türk öğretmen

öğrencilerden bazılarının sosyal medya kullanımına dair direnç gösterdiğini, bir diğer 1 Türk eğitimcilerin bu araçları doğru bir şekilde kullanmanın öğrencilerin ekstra zaman ayırmasıyla mümkün olduğunu düşünmektedir. 2 Alman eğitimcense eğitimde doğru bir şekilde sosyal medya kullanımının öğrencilere ekstra yük oluşturduğunu düşünmektedir. Bu sonuç, olumsuz görüşe sahip bir Türk eğitimci tarafından da benzer şekilde bahsedilmiştir. Dolayısıyla bu konuda tüm katılımcıların benzer görüşe sahip olduğu ve kültürel faktörlerin herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı sonucuna varılabilir.

Altıncı tema üniversitelerin son teknolojiyi takip etmesi ile ilgili durumudur. Bu konuda iki alt tema oluşturulmuştur. Bunlar üniversitelerin son (güncel) teknolojiyi takip etme durumu ve göçmen potansiyellerini sonradan kullanma durumudur. İlk alt tema ile ilgili, Türk eğitimciler farklı görüşlere sahiptir. 12 Türk eğitimciden 7'si üniversitelerin son (güncel) teknolojiyi takip etmediğini söylerken, 5'i bazı üniversitelerin son teknolojiyi bir seviyeye kadar kullandığını söylemiştir. Bu konuda olumsuz görüşe sahip bir Türk eğitimci

“Üniversiteler tüm yeniliklerde en sonda gelen birim oluyor genelde. Hatta K12 eğitim birimlerinin bile üniversitelerden daha iyi ve öncü olduğunu söyleyebilirim. Bu konudaki en büyük engel ise fakülte üyeleri, çünkü bu araçları kullanmayı teşvik etmeye yönelik bir ihtiyaç duymamaktalar. Bunun yerine öğrencilerin kendi başına bu araçları öğrenmelerini bekliyorlar.”

demidir. Alman eğitimciler de benzer şekilde farklı görüşlere sahiptir. 5 Alman eğitimci üniversitelerin son teknolojiyi tam olarak takip etmediğini ve kullanmadığını söylerken, 3'ü tam aksini söylemiştir ve teknolojinin eğitime yararlarından bahsetmiştir. Son olarak 2 Alman eğitimci herhangi bir görüş bildirmemiştir. Sadece yeni teknolojilere ilgili ve istekli olduklarını ancak tam olarak eğitim-öğretim süreçlerine sosyal medya araçlarını nasıl entegre edeceklerini bilmediklerini söylemişlerdir. Bu konuda yol gösterici kılavuzların ve mesleki seminer, vs. gibi eğitimlerin daha fazla olması gerektiği üzerinde durmuşlardır. İki ülkeden elde edilen bilgiler ışığında üniversitelerin son (güncel) teknolojiyi takip etme durumuna bakıldığında, Alman eğitimcilerin yarısı, Türk eğitimcilerin yarısından fazlası olumsuz görüşe sahiptir. Olumlu görüş bildiren Türk eğitimciler ise üniversitelerin tam anlamıyla güncel teknolojiyi takip etmediğini, Alman eğitimciler ise bireysel olarak son teknolojiye ilgili olduklarını ancak nasıl kullanacaklarını ve eğitimle bütünleştireceklerini bilmediklerini söylemiştir. Dolayısıyla her iki ülkede de üniversitelerin son teknolojiyi tam olarak takip etmediği sonucu çıkarılabilir. Kültürel faktörlerin bu konuda herhangi bir değişikliğe sebep olduğunu söylemek söz konusu değildir.

İkinci alt tema ile ilgili, üniversitelerin göçmen potansiyellerini daha sonradan kullanma durumuna bakıldığında; 12 Türk eğitimciden 4'ü olumlu görüşe sahip iken, 4'ü olumsuz görüşe sahiptir. 2 Türk eğitimci bu konunun daha çok bireysel çabalara bağlı olduğunu düşünürken, 2 Türk eğitimci hiçbir görüş bildirmemiştir. Bu konuda bir Türk eğitimci *“Facebook benzeri akademik bir platform olmalı. Bu platformla göçmen akademisyenler daha kolay iletişim kurabilirler ve ortak çalışmalar yürütebilirler.”* derken, benzer görüşe sahip bir diğer Türk eğitimci ise *“Sosyal medya en önemli kültürel değişim aracıdır. Misafir öğretim üyeleri ve mezunlar bu ortamları kullanarak iletişim kurabilir ve kültürel değişimler ve etkileşim sağlanabilir.”* diyerek görüşlerini belirtmişlerdir. Bir başka Türk eğitimci ise *“Ortak projeler sosyal medya araçları sayesinde yürütülebilir ve farklı kültürlerden yeni ortaklar bulunabilir.”* diyerek uluslararası ortak projelerin önemi üzerinde durmuştur. Alman eğitimciler üniversitelerin göçmen potansiyelini daha etkili kullanabilmesi için üniversite mezun sisteminin öneminden bahsetmiştir. Üniversite mezun sisteminin iyi bir sistem olduğunu, kendi üniversitelerinde daha etkili olabileceğini söylemiştir. Ancak Türk eğitimcilerden hiç biri bu konu üzerinde durmamıştır. Öte yandan, Alman eğitimcilerin yarısı (5 kişi) ortak uluslararası projelerin kültürel değişimler ve kazanımlar için en etkili yöntem olduğunu söylemiştir. Bu konu üzerinde 1 Türk eğitimci de benzer görüş bildirmiştir. Bir Alman eğitimci ise, farklı türde araçlar olduğunu (Facebook, üniversite mezun sistemi, vb.) ve bunun karışıklığa sebep olduğunu söylemiştir. Özetle, eğitimciler üniversite bazından ziyade kendi bireysel çözümlerini önermişlerdir. Türk eğitimciler bu konuda sosyal medyanın etkili olduğunu düşünürken, Alman eğitimciler üniversite mezun sistemi ve ortak uluslararası projelerin önemi üzerinde durmuştur. Üniversite mezun sisteminin Türkiye'de eğitimciler tarafından hiç bahsedilmemesi ise üzerine daha fazla sayıda araştırma yapılması gerektiğine işaret edilmektedir. Belki de Türkiye'de üniversite mezun sistemi iyi çalışmıyor denebilir, ancak kesin bir yargıya varmak için toplanan verilerin yeterli olduğunu söylemek zordur. Bu yüzden bu konuda daha detaylı veri toplanması gerekmektedir. Konu ile ilgili genel olarak eğitimcilerin üniversitelerin göçmen potansiyellerini kullanma durumu hakkında net fikirleri olmadığını söylemek daha iyi bir çıkarım olacaktır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlara göre, tüm katılımcılar sosyal medyanın mevcut potansiyelinin farkındadır. Eğitimcilerin tamamı sosyal medyayı kişisel sebepler ya da mesleki amaçlarla sıklıkla kullanmaktadır. Benzer sonuç, daha önce yapılan bazı çalışmalarda da bulunmuştur. (Moran, Seaman, Tinti-Kane, 2011). Türk eğitimciler sosyal medyayı özellikle iletişim ve bilgi paylaşımı amacı ile tercih ederken, Almanlar genellikle iletişim ya da akademik amaçlar için kullanmaktadır. Türk eğitimciler sosyal medyaya bilgi ve sosyal paylaşım aracı olarak bakmaktadır. Almanlar ise sosyal medyayı daha çok iletişim, tartışma ve

paylaşım aracı olarak görmektedir. Ancak genel olarak iki ülke arasındaki bu farklılığın sebeplerinin kültürel farklılıklardan kaynaklandığını söylemek için daha fazla sayıda araştırmaya ve dayanağa ihtiyaç vardır.

Eğitim-öğretim ortamları ile sosyal medyanın bütünleştirilmesi konusunda tüm eğitimcilerin olumlu görüşe sahip olduğu görülmüştür. Katılımcılar sosyal medya araçlarını genellikle geleneksel sınıf ortamını teknolojiyle bütünleştirmek, öğrencilerle iletişim ve etkileşimi artırmak ve öğrencilerin daha aktif olmasını sağlamak için kullandığını belirtmiştir. Elde edilen bu sonuç, aslında önceden beklenen olası bir sonuçtur. Çünkü daha önceki birçok çalışmada da benzer bulgular elde edilmiştir (Lim, Agostinho, Harper, Chicharo, 2014; Ng, Wong, 2013; Ratneswary, Rasiah, 2013; Kabilan, Ahmad, Abidin, 2010; McCarthy, 2010; Ellison, Steinfield, Lampe, 2007). Ancak katılımcılar birçok farklı türde aracı kullandığını belirtmesine rağmen; altyapı yetersizliği, mesleki gelişim fırsatları ve yol gösterici kılavuzların eksikliğinden dolayı teknolojiyle eğitimi bütünleştirmede sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Dolayısı ile bu bilgi, sorunun kaynağına indiği için gelecekteki çalışmalara yön verme bakımından kullanılabilir. Ayrıca sorunun çözümüne yönelik ipucu olabilir. Öte yandan, yükseköğretim düzeyindeki eğitim kurumlarının bu konuda herhangi bir strateji planlarının olmaması eğitimciler için ayrıca bir zorluk oluşturmaktadır. Dolayısıyla, bu kurumlarının kendi politikalarını ya da strateji planlarını geliştirmesi, daha önceki bazı çalışmalarda da belirtildiği gibi önemli bir etkidir (Erskine, Fustos, McDaniel, Watkins, 2014). Son olarak, eğitimde sosyal medyanın daha etkili ve yararlı hale getirilebilmesi için, Türk eğitimciler, Almanlardan farklı olarak öğrencilerin daha çok zamana ihtiyacı olduğu görüşündedir.

Özetle, sosyal medyanın hızlıca yayılması ve hayatımızda büyük bir rol oynamasıyla birlikte, eğitim-öğretim ortamlarında da sosyal medyanın potansiyelinden fayda sağlanması günümüzde zorunlu hale gelmiştir. Bu çalışmada sosyal medyanın Türkiye ve Almanya'da katılımcı üniversitelerdeki eğitimciler tarafından yaygın biçimde kullanıldığı görülmüştür. Ancak sosyal medyanın eğitsel mevcut potansiyeli bakımından eğitimcilerin farkındalıklarının yeterli seviyede olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle eğitimcilerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi gereklidir. Sosyal medyanın teknik ve pedagojik kullanımı hakkında eğitimcilerle hizmet-içi eğitimler sağlamak bu hususta etkili olabilir. Gelecekte yapılacak çalışmaların eğitimcilerin farkındalıkları artırma ve eğitimle sosyal medya araçlarını bütünleştirmeye yönelik iyi örnekleri yaygınlaştırmaya odaklanması yararlı olacaktır. Ayrıca eğitsel olarak sosyal medyanın etkili kullanımı konusunda eğitimcilerin yaşadığı sorunlar (altyapı yetersizliği, mesleki gelişim fırsatları ve yol gösterici kılavuzların eksikliği) ortaya çıkarılmıştır. Bireyin kendi üzerine düşen sorumlulukları üstlenmesinin yanında, eksikliklerin giderilmesi ve sorunların çözümüne yönelik kurumların da görev ve sorumluluklarının farkında olması gerekir. Bu bağlamda yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim süreçlerinde sosyal medya kullanımına yönelik kendi stratejilerini geliştirmesi de önemli bir adım olacaktır.

5. Teşekkür

Bu çalışma, AB FP7 Era.Net Rusya kapsamında İsviçre, Rusya, Türkiye ve Almanya işbirliği ile gerçekleştirilen 112K362 no'lu projenin bir çıktısı olup, TÜBİTAK desteği ile yürütülmüştür.

Perception of instructors about social media usage in higher education: The cases of Turkey and Germany

Extended Abstract

Social media is becoming more prevalent in educational environments. It is used for enhancing communication, making students more interested and active, enhancing students' motivation, sharing course materials, etc. in educational settings. Therefore, to benefit social media more in educational settings, their existing potential for educational purposes should be explored in depth. In this context, the characteristic features of social media tools should be defined clearly. Moreover, the attitude of students and educators toward social media is another important issue. For this purpose, attitudes of instructors toward social media at higher education institutions was tried to be investigated finding out cultural differences among two countries in this study.

This study included a part of a joint research project named Social Media as Catalyzer for Cross National Learning (SoMeCat) within the scope of EU FP7 Era.Net Russia and supported by Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK). The purpose of this study is to investigate the attitudes of educators toward social media at higher education institutions in Turkey and Germany and also compare and explore the potential cultural differences between two countries.

This study was designed based on qualitative research methodologies. In this case study, participants were chosen based on purposive sampling, regarding the issues of accessibility and frequent use of social media in educational environments. Two universities from each country, in total 4 universities participated into the data collection. The participatory universities were Middle East Technical University (METU-ODTU) and Ankara University (AU) from Turkey; Lake Kontanz University (LKU-KGU) and Berlin Technical University (BTU) from Germany. The participants were 12 instructors from Turkey and 10 from Germany, in total 22 voluntary instructors. They were interviewed via face-to-face or online via Skype/Hangout. During the interview, instructors were asked 11 open-ended questions developed by the researchers. Interviews were recorded after receiving the participants' permissions. Duration of interviews changed between 20-60 minutes. The collected data were analyzed based on content analysis and emerging themes and codes were generated inductively. At the end, demographic information of the instructors, recent technologies, use of social media in daily life and educational settings, their attitudes toward social media, cultural differences and strategies to cope with the innovation were revealed.

The findings indicated that all instructors were aware of existed potential benefits of social media in learning environments. All participants stated that they use social media frequently for different purposes. Their attitudes toward social media varied based on culture and country. While Turkish instructors accepted social media as an information and social sharing platform, Germans thought that social media is mainly discussion and communication oriented and provides sharing of any material. All of them were found to be positive regarding with integration of social media in education. They stated that they use social media to communicate with their students, enhance interaction in the classroom and make the students more active. On the contrary, some instructors declared they have some difficulties during integrate social media into the education due to the lack of infrastructure and educational guides. However, the instructors working at technical universities were found to be more optimistic because of having up-to-date technologies and tools in technical universities and more facilities. In general, Turkish instructors think students have much more time and thus more abstainer than Germans.

The results indicated that at higher education institutions, instructors are not aware of potential benefits of social media adequately for educational purposes. Therefore, their awareness should be raised. For this purpose, teacher training services about technical and pedagogical use of social media in educational environments can be helpful. Furthermore, future studies should focus on raising instructors' awareness and enhancing best-use cases and samples should also contribute to benefit from social media in educational environments more.

Kaynaklar

- Antonio, T. (2014). Creating educational networking opportunities with Scoop.it. *Journal of Creative Communications*, 9(2),185-197.
- Ajjan, H., & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71-80.
- Barış, M.F., & Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: Facebook örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Journal of Research in Education and Teaching*, 2(2).
- Bexheti, L.A., Ismaili, B.E., Cico, B.H. (2014). An analysis of social media usage in teaching and learning: The case of SEEU. In *Proceedings of the 2014 International Conference on Circuits, Systems, Signal Processing, Communications and Computers*, Venice, Italy, 2014. ISBN 978-1-61804-22.
- Chau, P. Y. K., Cole, M., Massey, A. P., Montoya-Weiss, M., & O'Keefe, R. M. (2002). Cultural differences in the online behavior of consumers. *Communications of the ACM*, 45(10), 138-143.

- Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends:" social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer Mediated Communication*, 12(4), 1143–1168.
- Erskine, M.A., Fustos, M., McDaniel, A., & Watkins, D.R. (2014). Social media in higher education: Exploring content guidelines and policy using a Grounded Theory Approach. *Twentieth Americas Conference on Information Systems*, Savannah, 2014.
- Friesen, N., & Lowe, S. 2011. The questionable promise of social media for education: connective learning and the commercial imperative. *Journal of Computer Assisted Learning*, 28(3), 183-194.
- Genç, Z. (2010). Web 2.0 yeniliklerinin eğitimde kullanımı: Bir Facebook eğitim uygulama örneği. *Akademik Bilişim'10-XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 10-12 Şubat, 237-242.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., & Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. *XV. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İTÜ, İstanbul.
- İşman A., & Hamutoğlu, N.B. (2013). Sosyal ağların eğitim-öğretim sürecinde kullanılması ile ilgili karma öğrenme öğrencilerinin görüşleri, Sakarya Üniversitesi örneği. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2(3).
- Jackson, L. A., & Wang, J. L. (2013). Cultural differences in social networking site use: A comparative study of China and the United States. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 910-921.
- Kabilan, M. K., Ahmad, N., Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education? *The Internet and Higher Education*, 13(4), 179–187.
- Kışla, T. & Karaoğlu, B. (2011). Üniversite öğrencilerinin e-öğrenme araçlarına yönelik görüşlerinin incelenmesi: Uluslararası bir karşılaştırma. *Ege Eğitim Dergisi*, 12(1), 52-73.
- Kietzmann, J.H., Hermkens, K., McCarthy, I.P., Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241–251.
- Kirschner, P. A., & Karpinski, A.C., (2010). Facebook and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6): 1237–1245.
- Kulesza, J., & DeHondt, I. I. G., Nezelek, G.(2011). More technology, less learning. *Information Systems Education Journal*, 9(7), 4-13.
- Lim, J.S.Y., Agostinho, S., Harper, B.; Chicharo, J. (2014). The engagement of social media technologies by undergraduate informatics students for academic purpose in Malaysia. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society*, 12(3), 177-194.
- Lockyer, L. & Patterson, J. (2008). Integrating social networking technologies in education: A case study of a formal learning environment. Paper presented at the Advanced Learning Technologies, 2008. *ICALT '08. Eighth IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies*.
- McCarthy, J. (2010). Blended learning environments: Using social networking sites to enhance the first year experience. *Australasian Journal of Educational Technology*, 26(6), 729–740.
- Ng, E.M.W., & Wong, H.C.H (2013). Facebook: More than social networking for at-risk students. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 73, 22-29.
- Odom, S. F., Jarvis, H. D., Sandlin, M. R. R., & Peek, C. (2013). Social Media Tools in the Leadership Classroom. *Journal of Leadership Education*, 12(1), 34-53.
- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M., Baysal, N. (2011). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11)*, 16-18.
- Qiu, L., Lin, H., & Leung, A. K. Y., (2013). Cultural differences and switching of in-group sharing behavior between an American (Facebook) and a Chinese (Renren) social networking site. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44(1), 106-121.
- Ratneswary, R., & Rasiah, V. (2013). Transformative higher education teaching and learning: Using social media in a team-based learning environment. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 123(2014), 369-379.
- Şimşek, H.; Yıldırım, A. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tess, P. A. (2013). The Role of Social Media in Higher Education Classes (Real and Virtual) – A literature review. *Computers in Human Behavior*, 29(5), 60-68.
- Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağ ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23, 4(2009), 742-768.
- Yuen, S. C. Y. & Yuen, P. (2008). *Social networks in education*. In C. Bonk et al. (Eds.), *Proceedings of World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education*, 2008, 1408-1412. Chesapeake, VA: AACE.